

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
 Egy évre . . . 10 kor. — fill.
 Hat hóra . . . 5 kor. — fill.
 Három hóra . . . 2 kor. 50 fill.
 Helyesítési pénzek póstatványokkal küldhetők.
 Egyes számok 20 fillérért kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK
 Négyhasós petit-sor egyszeri közlésért 14 fill. kétszeriért 12 fill., többszöriért 10 fill. fizendő. Bélyegdíj minden egyes beiktatásár 10 fillér.
Hivatalos hirdetések
 100 szóig 2 kor. 60 fill., azután minden szó 3 fillérével számíttatik.
A nyiltérben:
 minden négyhasós garmond-sor díja 80 fillér. Velünk fűzőkötésben levő hirdető-írók, előfizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
FELÉLŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer
 —→ vasárnap reggel. ←→

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

Hivatalos közlemény.

3746/1907 szám.
Hirdetmény!
 A mostani vásártérnek fölosztását és házhelyeknek való eladását a képviselőtestületnél javaslatba hoztam, — ez irányban július 4 én tartandó közgyűlés fog intézkedni, — hogy pedig a nagy közönség és a város érdekeinek megfelelő határozat legyen hozható, — szükséges előre is tudni, hogy fog-e elegendő vevő akadni. — E végből fülhivom a házhelyeket venni szándékozókat, hogy hivatalomban a folyó június hó 26-ig jelentkezni sziveskedjenek. Tájékoztatóul közhírré teszem, hogy 57 telekre osztattam a vásárteret, a melyek kikiáltási árát egyenként 1500 — 5000 korona összeg között irányostam elő fekvésük szerint, — a telkek területe 167 — 283 négyszögöl között váltakozik, — a vétel árát 5% kamat mellett 10 évi törlesztéssel lenne köteles a vevő megfizetni.
 Léva 1907 évi június hó 20-án.
Bédogh Lajos
 polgármester.

A Garamvölgy fontossága vármegyénk történetében.

III.
 Hogy stratégia szempontjából mindig igen fontosnak találták a Garam völgyét és Léva várát, azt már előző közleményünkben ismertettük. Rákóczi szabadságharcában a nagyszombati csata után Léván összpontosítják a kuruc hadakat, itt van a főhadiszállás, itt tartott a fejedelem Bercsényivel, Károlyival hadi értekezletet. A jövő-menő hadak zaja lehetetlenné tette a pihenést, azért a fejedelem 10 napi lévai tartózkodása után visszavonult bars megyei birtokára, Kis-Tapolcsányba. A lévai uradalmat pedig kitüntetésül a félszemű hősnak, Bottyán Jánosnak adományozta azzal, hogy a hadi foglyok a várban helyeztessenek el. Az 1707-iki ónodi abrenunciációt Ausztriától való elszakadás cikkelyét Bars megye részéről Kazy János helyettes alispán irta

alá. Ezután csakhamar hanyatlott a szegény kurucok csillaga; a vissza vonuló Bercsényi felgyújtotta Lévat, hogy a német ne vehesse hasznát. De a rettenhetetlen vak Bottyán még egyszer villámként csapott a németre, Lévat is újból hatalmába kerítette, de kevés ereje lévén, nem helyezte vele őrséget, hanem a vár védműveit leromboltatta, árkait betemetette. Löffelholz császári tábornok 1709-ben hasztalan iparkodott a fontos vár védműveit helyreállítani.
 A Garamvölgy hadászati fontosságát növelik a fő közlekedési utak, melyek itt találkoznak. A vármegye legrégebbi utja Nyitra felől Verebélyen és Léván át Selmechányra vezetett. A rendes postavonal: Pest, Vác, Ipolyság, Szántó, Báth, Léva, innen Verebélyen át Nyitrára s onnan Bécsbe vezetett. Még volt egy nagyon fontos utvonal: Esztergomtól a Garam partján Szent-Kereztig, inuen egyik ága Besztercebányának, a másik pedig Körmöcbányának fordult. Ezen utat használta fel Görgey 1848 telén a bányavárosok felé történt visszavonulására, s ugyancsak tavasszal, a diadalmas hadjáratot az előbb említett postavonalon teszi meg, s Léváról intézi a magyar szabadságharc egyik legfényesebb diadalát: a nagyszallói ütközetet. Léva volt a napokban Görgey főhadiszállása. Már az önvédelem kezdetén Léva fontos pont gyanánt szerepel. Jellasi előrenyomulásának hírére a barsi, és a szomszédos vármegyékben szervezett nemzetőr-csapatokat Léván összpontosították, ezek vettek részt a kosztolnai véres ütközetben. Léván ugyanekkor ágyuöntő műhelyt állított fel a honvédelmi bizottság, mely a polgármester felügyeletére bízott.
 Épen azon körülmény, hogy a Garamvölgy fontos közlekedési és stratégiai utirány volt, okozta azt, hogy a vármegye székhelye eredeti természetes,

történetileg is igazolt központjából oly félreeső helyre került, mely távol esvén a fontosabb harcászati és anyagi érdekektől, nem volt kitéve a harcok viharának. Így lett a török támadások idején a nyugalmas Kis-Tapolcsány a vármegyei közgyűlések színhelyévé, de a XVII-ik században már itt sem érezhették mugukat a rendek biztonságban, azért a szükséghez képest különböző helyeken tartották a közgyűlést. Többek közt Nagy-Ugrócon, Szent-Kereztben, Zsarnócán, Velkapolyán, sőt miután 1664-ben Léva is török kézre került: Bajmócon.
 Minden időben, midőn a magyar nemzetiség és alkotmány forgott kockán, a vármegye rendei a nemzeti küzdelemhez anyagi és szellemi erőt keresvén, a Garam vidékére tették tanácsközságuk színhelyét. A már említett harci időknél kívül — midőn a védelmi operációk a szinmagyar alsó vidékre támaszkodtak — az alkotmány megtámadtatása esetén itt, Léva körül egyesítette erejét a vármegye hazafias lakossága. A Kalapos Király idejében, 1782-ben Szt.-Benedeken tartott közgyűlésben a lemondó tisztikar tüntetőleg magyarul fogalmazta jelentését, ugyszintén a következő év április havában három napon át a lévai várban ülészetek a rendek, élénk vita tárgyává tevén a reformer császár messzeható rendeleteit Ürményi József kerületi biztos, a későbbi országbíró, pusztán a czélszerűség szempontjától irányítva — ami József császárnak is föelvé volt — 1787-ben Lévára tette át a vármegye székhelyét. II. Lipót idejében is itt gyűltek össze a rendek az alkotmány helyreállítására, de Ferenc császár-király uralkodása elején Bars megyében is a felsőbb nemesség által a konzervatív irány kerekedvén felül, II. Józsefnek minden, még tüdővös rendeleteit is hatályon kívül helyezték, s így került a vármegye székhelye egy

félreeső helyre, Aranyosmarótra. Említésre méltó idevonatkozólag Bottka Tivadarnak, e kitűnő történettudósának, Barsvármegye halhatatlan fiának ítélete: „II. József halála után a megyék mindent, a mi alatta célszerűen is keletkezett, alkotmányos visszahatásukban felforgattak. Bars is a status quo ante ferdén felfogott elvöböl derék székhelyét az aranyosmaróti zuggal cserélte vissza. A végzés indokolása a milyen alaptalan, oly nevetséges is; mert többi közt erős argumentumul az szolgál benne, hogy az eltörölt lévai franciskánus barátok zárdáját, melyben a megyei szék volt elhelyezve, az országgyűlés vissza fogja a páterek számára követelni, s azért tanácsosabb azt előbb önként kiüríteni. Pedig ezután még 24 évig pusztán állott.“ 1815-ben ugyanis a klastromot a kegyesrendiek kapták meg az azon évben megnyilt gimnázium számára. Aranyosmarót úgy jutott a megye székhelyéhez, hogy midőn a XVIII. század elején alkalmas székhelyről kellett gondoskodni, Paluska György, az aranyosmaróti uradalom birtokosa, aki a Rákócival száműzött és hazaárulónak nyilvánított Forgách Simon gróf elkobzott birtokait is megszerezte, felajánlotta a vármegyének maróti kastélyát, melyet a vármegye 6000 frtért meg is vásárolt.
 De a nemzeti veszedelem idején csak a Garam vidékére támaszkodik a vármegye. A dicsőséges rezisztencia idején, 1823-ban Szent-Benedeken határozták el a vármegye rendei a végsőkig menő ellenállást. A szabadságharc idején Léván alakul az első barsi önkéntes csapat, a haza oltárára is itt gyűl össze az első tekintélyes adomány.
 A nagyszallói diadal után Boronkay Lajos, 48-as kormánybiztos Lévára hívja össze a vármegye közönségét közgyűlésre. Az elnyomatás idején Léván, különösen az 1838-ban alapított lévai kaszinóban lüktet a nemzeti élet,

TÁRCZA.

Elfogultság nélkül.
 Nyári Elek szinigazgató a tul-a-dunai megyékben járt szintársulatával, mikor korán reggel a társulat szolgálja jelentette neki, hogy valami fiatal ember beszélni akar vele.
 — Hogy hívják? kérdeste a direktor.
 — Nyári Eleknek, ugy mondta.
 — Nyári Elek? Hissen az as én nevem.
 — Tudom, mondotta a társulati szolga, s önkéntelen elmésséggel hozzá tette: „Nem csak egy tarka kutya van a világon.“
 — Ejnye te haszontalan, förmedt rá az igazgató, mindjárt a fejedhez vágom a csizmát . . . Egyébként küld be ast a másik Nyári Eleket.
 A belépő magas szőke fiatal ember, alig látszott tisenhét évesnek. Könnyű, finom selymes pehely borította állát, mely a borotvával érintetlen volt. Élénk kék szemé savart fejezett ki. Szürke kalapjának karimájával babrálva állott a nagytermetű, tuskés fejű igazgató előtt.
 — Nyári Eleknek hívják? Kérdeste az igazgató.
 — Igen kérem.
 — Bravó, akkor hát névrokonok és drussák vagyunk.
 — Igen, hangzott a késelkedő válasz, azaz . . . több . . . sokkal több.
 — Ugyan.
 — Igen, én, igen, én az ön fia vagyok.
 — Tyhű, teringgettét, kiáltotta a direktor felugorva az ágy széléről, est sem mondta nekem még senki!
 Astán erősen asemügyre vette a csinos

szőke fiut, kinek fehér arcát halvány pir borította el.
 — Hát ki mondta est neked fiam? kérdeste a legnyájasabb hangon.
 — Az anyám.
 — Az anyád? Hát igen az kompetens . . . elvégre . . . igen . . . de hát ki a te édes anyád fiacskám?
 — Szántó Marika.
 Az igazgató nagyot nézett, mélyet lélegzett. Végig simította tuskés hajszatát és minden felindulás nélkül odalépett az ifjához.
 — Helyes, rendben van . . . Gyere csókolj meg . . . Így . . . még egyszer . . . Helyes . . . Eljöttél az apádhoz . . . Derék . . . hát most itthon vagy. Van valami cók-mókod?
 — Van a vasutnál . . .
 — Helyes, majd behozatom . . . Ott a második szoba a tiéd . . . majd tétetek bele ágyat . . . Teringgettét . . . Ilyen vendégre nem voltam elkészülve . . . de mindig . . . minthogy eljöttél, hát itt vagy . . . Rendben van . . . Majd astán beszéltünk egyébről is . . .
 Sietve el kell mondanom, hogy a szép szőke ifju nem volt Nyári Elek szinigazgató fia. Mikor Nyári Elek feleségül vette Szántó Marikát, a nagyhirű szubrettet, már akkor élt a kis fiu . . . Nyári Elek tudta is, hogy ki az apja . . . Sokszor ringatta a térdén a kis törvénytelen porontyot, törvényesen adoptálni is akarta, de a hássaság esután felbomlott. Nyári Elek, ki akkor énekes színés volt, bontatta fel kicsiny okokból, s mint később maga magának is bevallotta: lelkiismeretlenül.
 Értethőnek találta, hogy az anya a

felöltt fiunak őt, az egykori törvényes férjét jelölte meg apának. Vállalta készséggel. Sőt az első pillanatban elhatározta, hogy gondoskodni fog a fiu jövőjéről.
 Mikor este előadás után együtt vacsoráltak, megkérdeste, hol és mit tanult? Örömmel hallotta, hogy a fiu eselőtt két héttel letette az érettségi vizsgát, még pedig kitűnő eredménnyel.
 — Bravó, fiu, esért holnap arany órát kapsz tőlem . . .
 Mielőtt lefeküdtek, megkérdeste tőle, hogy milyen pályára akar lépni.
 — Színész szeretnék lenni.
 — Színész. Hm . . . nem valami szerencsés választás, de elvégre sokan vannak, akik est a vágyat hordják magukban. Legyen . . . Majd meglátjuk, milyenek a képességeid, Már az első héten szerepet osztott ki neki, kisebb szerelmes szerepet, a szokása ellenére ott maradt a próbákon, hogy hallja, lássa a fiut.
 Csöppet sem volt elragadtatva. A szép okos szőke ifjunak kevés színjátszó talentuma volt. Csak annyi, a mennyi mindez intelligens ifjunak van. Az igazgató kísérletet tett énekes, bonviván, komikus szerepekkel, de az eredmény egy és ugyanas maradt.
 Négy hónap után vidám vacsora után együtt mentek haza, meg is mondta a fiunak.
 — Édes Lexikém, nem érdemelném, hogy apádnak szólíts, nem volnék egyáltalában tisztességes ember, ha nem világosítanálak fel a helyzetről. Te nem vagy színésznek való . . . Nem mondom, hogy szorgalommal, rutinnal, nem emelkedhetsz bizonyos középsszerűsége, de az keserves

kinlódás . . . A középszerű színészek a legnyomoruságosabb emberi lények . . . Olyanok, mint azok a kezdő hivatalnokok, kik, erkölcsi, vagy más okok miatt ki vannak zárva az avanszmámból.
 — Érttem apám, — hallatszott a nyugodt válasz.
 — Én, folytatta az igazgató, választottam is már neked pályát . . . A Darnay gróf tisztartója, Lőrinczy Fülöp a legjobb barátom . . . Vele beszéltem jövőd sorsáról . . . Elküldünk Magyar-Óvárra a gazdasági intézetbe. Mihelyt onnan kikerülsz, állást kapsz Darnay gróf uradalmában . . . Nos, fiacskám tetszik neked ez a terv?
 — Minthogy édes apám jónak találja, én is jónak találom . . .
 Nyári Elek igazgatót könnyekig érzékenyítette el ez a szelid, meleg ragaszkodásról tanuskodó válasz. A szőke ifju pedig visszaadta a szerepeket és három hét után már Magyar-Óváron tanulta a mezőgazdaság mesterségében szükséges tudományokat.
 Nyolc esztendő telt el. Simán, sükkenés nélkül . . . Az igazgató sűrűn levelezett fiával, kit eszményileg adoptált. Minden levél irásánál nyugtalanság környezte . . .
 — Ostobaság, mondotta magában, hogy a legszentebb emberi érzéssel ilyen komédiát játszom . . . És mégis nincs elég lelki erőm felvilágosítani ast a fiut . . . Kinosan, gyötrelmesen hatna rá . . . Kétségtelen, hogy szeretem . . . Hiss valamikor az anyját is szerettem . . . De akkor fiatal, tapasztalatlan fickó voltam . . . Mig most . . .
 Nyári Elek elég gyorsan emelkedett pályáján . . . Három évig irnok volt, asután huszonhat éves korában ispán lett . . .

amint hogy a legutóbbi alkotmányveszedelem idején is a Garam vidéke vezette az ellenállást, s a százás bizottság a városnak egyik polgárával élén állott rendületlenül, ezen városba a nyájás szavú Sényi nem is merte betenni a lábát.

Ily szerepe volt Léva várának, városunk ezer éves multunkban; a Garamvölgy lelkes közönsége védte jogainkat és védeni fogja minden ellenség ellen az idők végtelenségéig!

A megye székhelye és a magyarosítás Aranyosmaróton.

— Ale daj pokoj! nye drkotaj!

E bájos csengésű szavakkal végződött az a kedélyes, tót nyelven folytatott párbeszéd, mely folyó évi június hó 13-án egy üblös, bolthajtásos, mély kapubejárat alól hangzott felénk egy kivont karddal őr álló, veres-kék vitézkötéses huszár s egy más, hasonló „magyar” ajakiról.

Fölöttük pedig, annak a három templomnak tornya, mely a cimerpajza mezejét részut átszelő folyam két partján fehérlik, meg sem inogott!

Ez a vármegye huszárjának zsinóros, magyar ruhájához — különösen megyei közgyűlés napján — nem illő tót szó eszünkbe juttatta a „béke” párt azon komoly állítást, melylyel oly igen szeretnek a székhelykérdésben Aranyosmarót mellett, mint biztos ütővel érvelni: tudniillik a központnak állítólagos magyarosító misszióját.

Ezen állítólagos misszióban soha sem hittünk, mert a misszióban való eljárás sikerét nem láhattuk eddig és mert meg vagyunk győződve róla, hogy ép oly kevéssé lehet nálunk exozitúrákkal magyarosítani, amint nem tudtak a poroszok Posen tartományban exozitúrákkal germanizálni, noha azoknak erőszak is áll ott rendelkezésükre.

Hajdanában, és akkor is csak igen kedvező körülmények szerencsés közreműködése mellett, még lehetséges volt az, amit Dácia példája mutatott. De a művelt, hatalmas Róma sok ezer főnyi legiókat telepített oda s a benszülött nép vad és műveletlen volt. A római büszkén verte mellét: civis sum Romanus; a dákbán még hiányzott a nemzeti érzék.

És hová lettek a római exozitúrák Moesiában, Germániában, Pannoniában stb.? azonnal eltűntek a földszínéről, a mint a római sas onnan ki lett zavarva, mert ott a körülmények nem kedveztek nekik.

Alzáciát és Lotaringiát éjszaka és kelet felől közel 400 kilométernyi vonalban karolja át a szintiszta germán Németország és csak

Ekkor történt, hogy Nyári Elek, kinek szintársulata a budai arénában játszott, hosszú hat oldalas levelet kapott a fiatal ispántól. Sok meleg érzés és sok felkiáltó jel volt a levélben. . . A fiu arról értesítette, hogy vőlegény, a tisztartó harmadszülött leánya a menyasszony. . .

Én volnék a világ legboldogabb embere, ha édes apám eljönne! . . . A mama tegnapelőtt óta itt van!

Nyári Elek igazgató egész éjen töprengött. . . Ime most tisztulni kell a helyzetnek. . . Az önkényes színész névvel nem lehet házasodni. . . az anyakönyvvezető matrikulát követel. . .

Elutazott. . . Mire leért az erdős csermelyes vidékre a nagy nyárfákkal árnyékolt gazdasági telepre, a boldog vőlegény már mindent tudott. . . Az édes anyja mondotta el neki. . . Az igazgató csodálkozva kérdezte most feleségétől:

— Volt bátorságod elmondani?

— Kötelességem volt. . .

— Igen és mégis. . .

Nem szólhatott tovább. . . Elek lépett a tornácra s meglátta az igazgatót, nyakába borult, megcsókolta:

— Apám, kedves jó apám!

Az igazgató zavartan mondotta:

— Hiszen tulajdonképpen nem vagyok az apád. . .

— Önnek köszönhetek mindent. . . az ön szeretetének, az ön apai szeretetének. . .

Az igazgató tagadólag ránta a kezét. . .

— Nem nem. . . Az a szerencséd, hogy minden elfogultság nélkül bíráltam meg képességedet, épen mert nem voltam apád. Igen ez a szerencséd. . . Külömben valami gyatra színész, vagy talán sűgő lett volna belőled. . .

Mig így spai elfogultság nélkül. . .
Zöldi Márton.

ezen körülménynek köszönheti, hogy az egykor német, de közel 190 évig francia befolyás alatt álló tartományokat úgy a hogy, lassan visszahódíthatja a németeknek. E hosszú csatár vonal nélkül, csak is exozitúrákkal, Németország csak annyi eredményt ért volna el itt mint Posenben.

Aranyosmaróton a magyarság csak exozitúra, mert oly körterület központjában van, melynek sugarai nagyon messze nyulnak, míg magyarul vidéket érnek; ennek támogatása nélkül pedig, a neki tulajdonított missziót be nem töltheti. És mégis, a „béke” párt szerint a vármegye székhelyének a magyarosítás érdekében ott kell maradnia, ahol van.

Szerinte Aranyosmarót azon a vidéken mentsvára a magyarságnak.

A vármegye háza az ő tiszti karával, úgy szintén a székhelyvel kapcsolatos törvényszék hatalmas eszköze a nyelvben és szellemben való magyarosításnak — mondják ők.

Ha ezen két, társadalmi tekintetben számottevő tényezőt elviszik, akkor az egész vidék a magyarság részére elveszett.

Hogy szerintünk mennyire üdvösen hat e két tényező a magyarosításra, bizonyítja az, hogy a mesteremberek nagy része, a kereskedő mind tud ott magyarul, az iskolás gyermek pedig szintén tud már annyit, hogy egyszerűbb kérdésekre megtudja adni a feleletet magyarul.

Hogy ellenlábassaink mind ezt argumentum számba veszik, azt csodálom. Vagy ők nem bírnak elég megfigyelő és következtető képességgel, vagy minket — akik ismerjük a viszonyokat — tartanak oly együgyűeknek, hogy nem volnánk képesek a dolgok mélyébe tekinteni, distingválni és helyesbíteni. Avagy talán az érdekeltségén kívül állók megtesztelését célzó taktiká-e az?

Mondják meg nekünk és azoknak, akiket rajtunk kívül illet, mit ért el a magyarosítás terén a megyei tisztikar évszázadok óta Aranyosmaróton? mit ért el ott e tekintetben a törvényszék évtizedek óta? szt-e, a mit jóra való, hazafias érzelmi néptanítóink elértek Garamkeszin, Tolmácson, Garamujfaluban stb.: hogy az a tót gyerek addig mig iskolába jár valamennyi, ha az iskolát elhagyja pedig egyik-másik azontul is megérti és beszéli a magyar szót?

Ez-é a magyarosítás terén felmutatható „többet”, melylyel Aranyosmarót és vidéke a vármegyei tisztikar magyarosító befolyásának dicsőségére dicsekedhetik szemben a mi tótlakta vidékünkkel?

Hát ott talán nem voltak néptanítók? talán ott felváltva a megyei tisztviselő és törvényszéki bíró urak ültek a katedrába tanítani?

De különös beszéd! hiszen, ha ezen két társadalmi tényezőnek olyan nagy magyarosító befolyása lett volna a multban és lenne a jelenben, akkor Aranyosmaróton már a verebeknek is magyarul kellene csiripelniük! pedig a megyeház kapujában még a vármegye huszárjának is könnyebben esik a tót szó, szivesebben jár a nyelve annak prszt-krkjára!

Volta-e a béke párt urai már Verebélyen, Zarnócán, Ujbányán? Lehet-e az ottani kereskedőkkel magyarul beszélni, vagy nem? meg érti-e ott a mesterember java része a magyar embert, ha az magyarul szól hozzá, vagy nem? pedig ott a lakosság nemhonorátior része, a földmives gazda, tót és nem magyar és nem is volt ott soha sem vármegye háza sem törvényszék, soha sem működött ott e két tényező magyarosító befolyása!

Járt-e valaki az urak közül Bakabányán? Ott van az, valahol az Isten háta mögött; még szolgabírói hivatala sincs, városból nagy község lett, fele része pánszláv, lakossága mind tót és alig lehetni ott kapás ember kivételével valakit, akivel ne lehetne magyarul beszélni és — a pánszláv elemmel szemben a lakosságnak az a másik fele jó magyar hazafi; pedig nem áll a háta mögött magyarosító vicispán és törvényszéki elnök és azoknak egész apparátusa!

Ha az ember tíz évvel ezelőtt Poprád felől a jégbarlangot fölkereste, egy gömörmegyei kis hegyi faluban, Vernáron pihent meg. Napijáró földre talál ott az ember magyart; körül minden tót, csak tót. És ebben a kis faluban egyetlen egy magyar ember lakott, a tanító, és ez az egyetlen magyar elérte azt, hogy a kis tót faluban minden gyermek magyarul tudott és magyarul tudott a falu fiatalsága a 18-20 évesekig bezárólag;

magyar szövegű magyar dalt énekelve őrizték a libát a turista kellemes meglepetésére.

Ösmerik-e az urak Turóc-Szt.-Mártont, Liptó-Szt.-Miklóst? Évszázadok óta ott a megye székhelye és mi eredménnyel a magyarosítás terén? mi sikerrel a pánszlávizmus terjedésével szemben?

Nem vonom kétségbe e két vármegye tisztikarának hazafiságát, de midőn azt látom, hogy a nemzetiség ott, azon a vidéken évről-évre tért hódít, nem tulajdoníthatok neki a magyarosítás tekintetében oly számot tevő befolyást, mint a minőt neki mások megvitatni kívánának.

És miképpen terjesztené a törvényszéki bíró és megyei tisztviselő a magyarosítást? Mint magasabb tudományos kiképzésben részesült egyén a társadalomban hasonlószerű emberekhez vonzódik. Az alispán vagy a főszolgabíró ur eljárnak törvényszéki bíró urkhoz, a plebánoshoz és viszont. De alig hiszem, hogy közülük egy is ellátogatna Safranek Pál csizmadia mesterhez vagy Strbala János rőfös kereskedő házához. Azokkal és családjukkal legfeljebb valami jótékonycélú mulatságon érintkezik, csupa leereszkedő udvariasságból és hogy a demokrácia látszata meg legyen mentve; a hölgyek nem érintkeznek egymással.

Hébe-hóba szintársulat is vetődik oda és mert abban az unalmas megye székhelyben, a hol a tisztviselő urak önmagukra vannak utalva és már önmagukat is kölcsönösen megunták, az a szintársulat mégis egy kis változatosságot szerez, a tisztviselő urak bérletre előfizetnek.

De ezzel még nem teljesítettek missiót, mert nem élünk ám a tizenkilencedik század elején! Az a nem magyar ajku székhelybeli lakos pedig rá sem hederit a színházra s ha valamelyik — a magyar szót törő — mesterember egyszer, talán kíváncsiságból, bekukkant is a színpadra, attól sem okosabb, de magyarabb sem lesz mint a milyen volt.

Ugyan mennyire volt befolyással a hazafi érzelem ápolására és terjesztésére Aranyosmaróton és vidékén az, hogy a megye székhelye századokon át ott van?

Az alkotmányvédelmi küzdelemben, milyen anyagi áldozatot hozott Aranyosmarót és vidékének az ugynevezett intelligenciához nem tartozó lakossága? (Hogy Sényi számbabab alakjában a kürtőre akasztották fel, az humorra és szemben a korlátlan brachiummal talán vakmerőségre eged következtetni, ez jó vic, de még nem hazafiság; a hazafiság nyíltan, vagyont, szabadságot, vért és életet kockáztatva állja ki a tűzpróbát, nem titokban és szalma csutakkal.) Olvassuk csak el az összegyűlt hazafias adományok kimutatását és hány nevet találunk abban Aranyosmarót és vidékéről felsorolva, szemben a szintén körülött, belülről és Aranyosmarótnál kisebb számú intelligenciával bíró Ujbánya névsorával? és a felsoroltak között hányat találunk, mely nem tartozik az aranyosmaróti és vidéki értelmiséghez? És nem nyom-e az az ujbányai tót egykoronás — habár ércben nem is oly súlyos — hazafiságban épen annyit, mint az aranyosmaróti urak ezer- és száz koronás adománya? Pedig e kis, félre eső városban csak egypár jó hazafi buzgólkodik szerényen, zaj nélkül és sikerrel.

A vármegye évszázados székhelyén az ottani ős lakosság bizony nem kockáztatta garasait a hazafiság oltárán. De hát ezek távol állanak a tisztikar és törvényszéki bírák befolyásától. Mit mondjunk azonban ahhoz, hogy a tisztikar kebelében gyűjthetett össze Sényi megyefőnök a „cimzetes” hazafiak között hú szatelleseket, a mennyi kellett? hogy azt a lélekemelő, hazafias példát, melyet három tisztviselő mutatott, csak legfeljebb ugyanannyi más társuk követte?

A székhely tehát a saját dominiumjában sem birt azon, szellemben magyarosító befolyással, melyet neki a dominiumján kívül tulajdonít a béke párt kiáltványa. Azt hiszik-e, hogy amolyan cimzetes hazafi félék a hazafias magyar szellemet terjesztetni képesek volnának? Az ily gyöngye hazafiak többet rontanak, mint a mennyit a valódiak alkotnak. Csak ne lett volna az abszolutizmus olyan rövid éltű, és a rossz példa előbb utóbb Sényi és Pogány uraknak megnyitotta volna az aranyosmaróti társadalom nagyobb részének vendégszerető házait.

Tehát csak ennyit tudunk azzal elérni, hogy századokon át ott hagyjuk tanyázni a hivatalos vármegyét?

Tessék elhinni, hogy ily tapasztalatokkal szemben csak az elfogult helyi patriotizmus

védekezhetik oly gyenge bizonyítékokkal és érvekkel, mint a minő a vármegyei tisztikar és törvényszék állítólagos magyarosító befolyása.

Igaz ugyan, ha ma ezt a sok megyei, törvényszéki és pénzügyigazgatói tisztviselőt Aranyosmarótról elviszik, annyival is kevesebb magyar lesz ott. A dolog azonban lényegében nem változnék. Csak jó, hazafias érzelmi tanítók és lelkesek legyenek mindig azon a vidéken; csak lennének azon az illetékes faktorok, hogy holmi Juriga féle alakok ne kapjanak tót vidéken parókiát; csak iparkodnának azon vidék számot tevő földbirtokcsai, akik falun lakva nap nap után érintkeznek a néppel, azt a szegény falusi tanítót küldetésében buzdítani és támogatni; csak legyen az, a tisztviselői karhoz nem tartozó része az értelmiségnek igaz hazafiságtól eltelve: én nem féltém Aranyosmarót és vidékét az eleséstől!

Szomorú volna, ha nem úgy lenne és szomorú volna, ha nemzetiségektől lakott vidéken mindenütt pusztulásnak kellene a magyarságnak indulnia, a hol se vármegye háza se törvényszéki palota nincsen.

Bár merre is keressük tehát, bár merre kutassunk is utána, nem tudjuk megtalálni sem nyelv sem szemem tekintetében azon magyar nemzetkulturális missió eredményét, melyet a vármegye központja Aranyosmaróton és vidékén a századok folyamán sikeresen betöltött volna.

De ha a béke párt újból ezen érvel hozakodnék elő, csak azt mondhatnók erre, amit az a huszár a másik megyei magyarnak: „Ale daj pokoj! nye drkotaj!”

—s.

Különfélék.

— Barsvármegye közönségének f. hó 13-iki közgyűléséből küldött üdvözölő sürgönyeire az ide másolatban mellékelv válaszok érkeztek a vármegye főispánjához.

Jekelfalussy köszönő táviratának másolata: Méltóságos Kazy János főispán úrnak. Tejes szívemből mondok köszönetet Méltóságodnak meleg üdvözleteért, melyet valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezésem alkalmából Barsvármegye közönsége nevében tolmácsolni kegyes volt és kérem a személyem iránti őszinte ragaszkodásuk bizonyosságért hálás köszönetemet, a vármegye közgyűlésének tudomására hozni. — Jekelfalussy.

Justh Gyula a képviselőház elnöke köszönő levelének másolata: Méltóságos Főispán Ur! Barsvármegye közgyűlésének irántam megnyilvánult rokonszervét és üdvözlését nagy örömmel vettem. Hálámért érte leghelyesebben úgy vélem lerohatni, ha továbbra is azon az uton haladok, melyet eddig követtem. Budapest 1907. jun. 14-én őszinte tisztelettel Justh Gyula s. k.

Rakovszky István a képviselőház alelnöke köszönő levelének másolata: Méltóságos Főispán Ur! A Méltóságod vezetésével álló törvényhatóság engemet a legfelsőbb kitüntetésem alkalmával szerencse kívánata átküldésével megörvendeztetett. Sziveskedjék Méltóságod Barsvármegye törvényhatóságának e fölött érzett mély hálám tiszteletteljesen tolmácsolni. Kiváló tisztelettel Rakovszky István s. k. a képviselőház alelnöke.

Návay Lajos a képviselőház alelnöke köszönő levelének másolata: Méltóságos Főispán Ur! Fogadjá Méltóságod hálás köszönetemet azon kegyes jó kívánatokért, melyeket Barsvármegye közönségének megbízásából hozzám intézni méltóztatott. Mint volt vármegyei tisztviselőnek kétszeresen jól esik a szives megemlékezés azon vármegye közönsége részéről, a mely híveit a vármegyei nagy, történelmi hagyományaihoz a régi dicsőséget új érdemekkel öregbíti. — Kérem Méltóságodat, legyen tolmácsolni hálás érzelmeimnek mindazok előtt, kik bennem remélhetők nem a kitüntetéssel, hanem a haza javára becsületes munkálkodással szolgálni akaró polgárt keresnék fel kitüntetés bizalmukkal. Budapest, 1907. június hó 13. Méltóságos Főispán Urnak alázatos szolgáló Návay Lajos s. k. országyűlési képviselő képviselőház alelnöke.

— Esküvő. Dr. Tuka Béla jogakadémiai tanár (tiz év előtt a lévai főgimnázium kitűnő tanulója) folyó hó 19-én vezetett oltárhoz Selmecbányán Hain Beatrix urleányt Hain Ferenc a boszniai bányaművek felügyelőjének leányát.

— Záró ünnepély a zárdában. A irtalmaz nővérek intézetében f. hó 24-én d. u. 4 órakor lesz a záró ünnepély, melynek műsora a következő: 1. Kéler, Megnyitó. Zongorán játszik: Kern Margit. Halbwirth Erzsébet, Rohonyi Caesa és Róza Anna. 2. Itt a tavasz, Zeller K. „Kellermeister” operetteje után három leányhang alkalmazta Tokody István, énekelik a nővendékek. 3. Smith, Le Carnaval de Venise. Játsza: Macsánsszky Lujza. 4. Szávay, Mező a három igen okos emberről. Szávay Halbwirth Erzsébet. 5. Leybach, Faust. Játsza: Hecht Elza és Berger Flóra. Szentgály, Erdőn, négyeskar. Énekelik a nővendékek. 7. Herbert, Valzer. Játsza: Heraka Erzsébet, Dodek Ilona és Kern Margit.

8. Rézbányay, Az olvasó. Szavalja *Visnyovszky Józsa*. 9. Gaal, Rhapodie. Játssza: *Halbwirt Erzsébet*. 10. Svéd négyes, zenei tréfa. Énekelik a növendékek. 11. Mariska színházba ment, monológ. Előadja *Freeska Aranka*. 12. Albert Valzer. 2 zongorán játsszák: *Halbwirt Erzsébet, Riedl Anna, Kern Margit és Rohonyi Caesa*. 13. Farkas, Czinka Panna, melodráma. Zenéjét szerző *Hetényi Albert*, mondja *Macsányszky Lujza*, zongorán kíséri *Mészáros Olga*, czimbalmon *Guggenberger Mária*. 14. Gubbi, Magyar Szerenád. 2 zongorán játsszák: *Halbwirt Erzsébet, Riedl Anna, Kern Margit és Rohonyi Caesa*. 15. Népdal egyveleg, 3 szólamban énekelik a növendékek.

— Felekezeti tanítók esküje. Az új tanítói törvény, mely folyó évi július hó 1-én lép életbe, a felekezeti és közösi tanítóktól hivatali esküt követel. Ezen esküt a lévai járási államsegélyben részesülő összes tanítók holnap, folyó hó 24-én délelőtt 11 órakor a lévai városháza nagytermében teszik le dr. Hámos Péter kir. tanfelügyelő előtt. Az eskü szövege a következő: „En N. N. rendes tanító, esküszöm az élő Istenre, hogy Ő Felső apostoli királyom, magyar hazám és annak alkotmányát iránt tántoríthatatlan és rendületlen hűséggel viseltetem, az ország szentesített törvényeit és törvényes szokásait megtartom, a hazai hatóságok törvényes rendelkezéseit, valamint a tartói tisztasággal járó kötelezettségeket mindenkor lelkiismeretesen, hiven és pontosan teljesítem és a gondjaimra bízott ifjúságot a magyar eza szeretetében fogom nevelni. — Isten engem úgy segéljen!”

— 8 óran tul nincs üzlet. A lévai kereskedőségek üszetanakodtak, és megkeresték az összes üzlettulajdonosokat, hogy esti 8 óran tul ne legyen nyitva egy üzlet sem. Ebbe a tulajdonosok is szívesen belementek; most tehát esti 8 óráig vásárolni be mindenki, amire szüksége van, mert azontul nem talál nyitva boltot. Ez ellen nem is lehet senkinek kifogása.

— Évzáróvizsgák és záróünnepély a lévai iparos tanonc iskolában. Hogy hazánk iparos osztálya s vele együtt a megyei ipar a külfölddel szemben a versenyt kiállja — nem, tulszárnyalja, igazán művelt iparosokra van szükségünk. Helyes dolog is volt, midőn az ipartörvény az iparos tanonciskolák felállítását országoszerte előírta. Amde — sajnos — mindenhol a szegény községek terhére. Csak a nagy *Apponyink* látta szükségét annak, hogy itt az államnak nemcsak imperatív kötelezései vannak, hanem az intézmény felvirágzására, a fenti célok elérése érdekében anyagilag és erkölcsileg is hozzá kell járulnia. Így például a mi iparos tanonciskolánkat már a folyó tanévben jelentékeny államsegélyben részesítette s praemiumot tűzött ki a legjobb viseletű és legjobb előmenetelű tanuló jutalmazására. Nem maradt azonban városunk még a sivar nemtörődömség korszakában sem az állam mögött. Felszerelte az intézetet annak ügybuzgó elnöke *Holló Sándor* és a vasszorgalmu igazgató *Jaross Ferenc* javaslata minden szükséges taneszközzel. De megis látszik, hogy városunk s a magas kormány befektetett tőkéje meghozza gyümölcsét, mert, mint az évzáró vizsgálatok mutatták, az intézetnél alkalmazott tanítók nem kimélve időt és fáradságot oly fényes eredményt mutattak fel, hogy városunk eme nemes intézménye bátran kiállja a versenyt hazánk hasonló bármely intézetével. Érdekes volt végig hallgatni, hogy az iskola $\frac{2}{3}$ részét képező *tót anyanyelvű* fiúk, hogy felelték tisztán folyékonyan hazánk zengzetes nyelvén, de mint a kiállított fogalmazványok mutatták, már önállóan készítik az iparosnak szükséges minden fogalmazványt. De e sorok keretébe nem is férne talán a rajzok a egyéb tapasztaltak leírása, itt csak fel akarjuk említeni röviden azon lélekemelő órát, melyben sajnos az iparososztály igen gyér számban vett részt, mellyel az évzáró volt. A záróünnepély 1. pontja volt *Jaross Ferenc* igazgató hazafias érzéstől áthatott megnyitója, azután *Konecsni József* III-ik osztályu tanuló szavaltja el a „Szózatot“, majd *Svarba* Endre értekezett az ipar fontosságáról hazánkban, melegen és bensős érzéssel kövte lelkére a jövővé Magyar iparosoknak a hazaszeretetet, a munka szeretetét, istenfélelmet, köteletségérzetet s a műveltséget. Beszédje végén spontán éjenzésben tört ki a 250 főből álló tanonc sereg. Ezután *Jaross Ferenc* igazgató a kultuszminiszter által ajándékozott 50 koronát, mint a tanítótestület által erre legérdemesebbnek tartott tanulóknak *Konecsni József* III-ik osztályu tanulóknak a *Nyitrai és Társa* könyvnyomdájában levő tanoncoknak szép beszéd kíséretében átadta. Városunk áldozatközsége következtében még a következő tanulóknak kaptak részint jó viseletükért, részint szorgalmuk miatt, részint pedig a rajzolásban tanusított előmenetelükért hasznos könyveket jutalmul: *Koráb Henrik, Levicki Ferenc, Szabó Géza, Majláth János, Madarász András, Tótszer Jenő, Medzidhradszki László, Mészáros Kálmán, Svolik Mihály, Gabina János, Fejfur Károly, Gancsár János, Veres Béla, Gergely Sándor, Csernák Lajos, Kovács András, Pirk Károly, Pártos Lajos, Pápes Kálmán, Kovács Zsigmond, Hradecsi Géza, Wolf Béla, Magyar Zsigmond, Mészáros Béla, Schlesinger Jenő és Bezdék István.* A jutalmak kiosztása után *Forgács Mihály* a felügyelő bizottság nevében köszönte meg a tankerület fardozását s a bizottság nevében a tanasztáltak

fölött legnagyobb meglepedésének adott kifejezést. *Bányai Ferenc* tanító pedig a tantestület megbízásából a felügyelő bizottságnak támogatásáért a *Jaross Ferenc* igazgatónak pedig szakszerű vezetéséért és hasznos utmutatásáért fejezte ki köszönetét, ezután *Bezdék István* III-ik osztályu tanuló szavaltja el magyaros érzéssel *Kölcsy Himnuszát*, s befejezésül 250 torok énekelte hazafias áhitattól áthatva a himnuszot, mire a lelket emelő ünnepély véget ért. Reméljük, hogy a jövőben városunk minden jóért lelkesedő iparososztálya nagyobb érdeklődést fog tanoncok évzáró vizsgálatai alkalmával tanusítani.

— Esküvő. *Cseréi Pál*, aranyosmaróti pénzügyigazgatósági számtiszt, folyó hó 15-én vezette oltárhoz a lévai plebánia templomban bájos aráját: *Benyó Juliskát*. Kívánunk az ifjú párnak sok szerencsét és boldogságot.

— A lévai kath. kör. 1907 évi június hó 29-én Péter-Pál napján saját helyiségében a könyvtára javára műkedvelői színelőadással és táncsal egybekötött nyári mulatságot rendez, melyre értesülésünk szerint e jónak ígérkező mulatságra nagy előkészületek folynak. Belépti-díj: Személyenkint 1 korona 20 fillér. A színelőadás kezdődik este 8 órakor. Jegyek előre válthatók *Borcsányi és Csernák*, valamint *Nyitrai és Társa* üzletében. Színe kerül: *Felhő Klári*, eredeti népszínű 3 felvonásos. Irta: *Rátkay László*. Rendező: *Makkay Béla*. Sugó: *Tóth Lajos*. Személyek: özv. Aba Györgyné *Kozma Böske*, Aba András fia, molnármester *Vidinszky Géza*, *Felhő Klára Uhlárik Mariska*, *Felhő Katica Presztolánszki Annuska*, *Fátyol Ferkó*, molnár legény *Abáknál Pigler Árpád*, *Tenger Ádám*, molnár céh mester *Szotopka Lajos*, *Bálint fia Lutovszki Károly*, *Csik Vendel*, szabó mester *Bella Antal*, *Istók fia Kovács József*, *Viola Éva Bartos Gizike*, *Rokkáné, Tenger gazdaszonya Andruska Irén*, *Gergő keresztfia, molnárinas Jánosi Imre*, *Szita Pista Halabuk Kálmán*, *Tömjén János*, esperes *Eder Imre*, *Beace*, mindenek *Abáknál Beluch Béla*. Molnárok. Nép. Történelm. *Régölő*, a Duna mentén. Idő: *Jelenkor*. Ha valakinek meghívója nem lett kézbesítve, kéri a rendezőség, hogy a kath. körben jelentse be.

— Eljegyzés. *Haniszkó János* felszecszei tanítóeljegyezte *Vojnarovszki Margitkát*, a felszecszei vendéglős kedves leányát.

— Tanítók értekezlete. A zsarnokai m. kir. Erdőhivatal alá tartozó kincstári róm. kath. népiskolai tanítók folyó június hó 17-én Zsarnócán értekezletet tartottak a végből, hogy a már szentesített törvényben részükre biztosított javadalmazás tekintetéből megállapodásra jussanak. Ezen megállapodást Barsvármegye kir. tanfelügyelőjének az előkhöz intézett két levelének felolvassása előzte meg — melyek tartalma mihez tartás végett öröndetes tudomásul vétetett. Öröndetes köszönettel vette tudomásul az értekezlet a földmívelésügyi m. kir. ministeriumból kiküldött felülvizsgáló bizottságnak ama méltánylását, — melynél fogva az illető tanítók most már erősen reménylik és hiszik, hogy a többi négy kártársat is idején elvont illetve a darabant kormány által megtagadott személyi pótlékok meg fogják kapni azon oknál fogva, mert ők is, mint tanítók élvezik a termény váltáságot, tehát ezen kegyuri jogból kifolyólag — az igényjogosultság alapos.

— Tejfől kóstolás. Mig az egész világ orvosi és kormányai azon török a fejüket, hogy milyen módon mentsek meg az embereket a fertőző kórok veszedelmes bacillusaitól, addig a lévai piacon markabá nevet a — bacillus. Ugyanis a tejfől kóstolási szokták az asszonyok, hogy jó-e. Ez a kóstolás úgy történik, hogy a venni szándékozó beledugja az ujját a tejfőlös fazékba, s úgy izleli meg. De ez még hagyján, van a kóstolgatásnak veszedelmesebb fajtája is. Többnyire egy fakanál van a tejfőlös fazékban, ezzel vesz ki a vevő a szájaiba, azután azon mód visszateszi a fazékba; ugyanezt csinálja azután tíz-husz asszony, szakácsné stb. Azt talán nem is kell kifejtetni, hogy ez nemcsak izléstelen, de egészségügyi szempontból veszedelmes dolog is. — Fölhívjuk rendőrségünk figyelmét erre a dolagra. Da a közönség maga is segíthet magán, ne cselekedjék úgy és ne engedje, hogy így cselekedjenek. Meg lehet azt a tejfől kóstolni ujjra is, hogy az eladó egy fakanállal a vevő ujjára oseptent belőle. Aki pedig megengedi, hogy az előbb leirt veszedelmes módon kóstolják a tejfőlét, attól ne vegyen senki.

— Elszökött gyermek. *Németh István* garamdamási lakos 11 éves kis fia *Ferenc*, mult hó 24-én atyja szekrényéből 6 koronát ellopott és azóta nyomtalanul eltűnt. Esetleg valakinek tudomása lenna a gyermek holletéről, tudassa atyjával.

Uj gépgyári cég. *Fehér Ferenc* Budapest VI. Hungária körut 84 sz. alatt ujjonnan berendezett gépgyára, mely különösen szőlőgazdasági gépek u. m. borsajtók, szőlőszűk stb. valamint emelők, felvonók, csigaszorok, kovácstűzhelyek, vastaligák és egyéb gazdasági gépek s eszközök gyártásával foglalkozik a cégjegyzékből töröltetett és *Fehér és Ghimessy* cég neve alatt ujjól bejegyeztetett. *Ghimessy Béla* ur, ki városunk szállót, 9 éven át volt a *Nicholson* gépgyár r. t.-nak főtisztviselője, ott szerzett tapasztalait a magyar ipar javára bizonyára minden igyekezetével érvényesíteni fogja.

A színházi hét.

Mielőtt a hét előadásait méltatnók, a n. é. közönség részvételelenségén kell méltatlankodnunk. Az első hetekben tapasztalt dicséretre méltó érdeklődés után elszomorító látvány volt az ugyszólván naponkint ásitozó nézőtér. Nem keressük az okát, de annyit a színészek érdekében és igazolásra tartozunk kijelenteni, hogy nem épen bennünk van a hiba. Azon kevesek, kik a lévai műpártoló közönséget alkotják, minden előadásban talál- nak elismerésre és pártolásra méltót.

Szombaton, 15-én a *Bánk bán* került színre, sajnos igen gyöngé előadással, a minék oka elsősorban a nem ép szerencsés szereposztásban, másodsor *Bánk* rekedtségében, s harmadsor de nem utoljára a nézőtér tántogó ürességében keresendő. *Bánk* bánt *Halmay* alakította sok mérséklettel, nagy kár, hogy rekedtsége miatt ép legszebb jeleneteit volt kénytelen elejteni. Jó volt *Kovács* mint *Petur*, de annál gyöngébb *Tiborc Kispálly*. *Serfőző Melindájának* mélyebbnek és nőiesebbnek kellett volna lennie.

Vasárnap délután a *Liliomsfi*, este a *Vig özvegy* zajlott le harmadik előadásban még mindig igen szép számu közönség előtt. A szereposztás ugyanaz maradt, mint a második előadás alkalmával s az előadás is hasonlóan az első kettőhöz most is friss és gördülékeny volt, sőt annyival jobb is, hogy *Kovács* szerepének megfelelőbb s arcához jobban illő maszkkal játszotta *Daniót*.

Hétfőn, 17-én *Pont-Biquet család*ot, *Bisson* kintűnő vigjátékát igen kis közönség nézte végig, pedig ugy maga a darab, mint az előadás nagyobb látogatást érdemelt volna. *Halmay* mint *Pont-Biquet* és *Bartók Edith* mint a felesége sokszor igen ügyesen hozták ki a szerepben fekvő komikumot. Megfigyelésekben gazdag, átgondolt s kidolgozott alakítást mutatott be ismét *Kovács*, az ő ismert és méltatott tehetségével, *Lévay* nehéz és nagy szerepben állotta meg derekasan helyét. Nagyon kedves volt *Szentgyörgyi*, de jók a többiek is *Galambos*, *Kispálly* és *Hérics*.

Kedden, 18-án a *Vig özvegy*, negyedszer jelent meg immár a lámpák előtt. Szép rekord *Lévay*, de ugy látszik ezzel ki is merült az egész műpártoló közönség, mert bizony a nézőtér már igen hiányosan teit meg. Az előadás és szereposztás hasonló volt az előbbiekhöz.

Szerdán, 19-én a *Boszorkányvár* került előadásra *Halmayné* jutalomjátékául. Ugy a darab, mint a jutalmazandó nagyobb érdeklődést érdemelt volna a közönség részéről, annál is inkább, mert a művésznő ezzel bucsut is mondott nekünk, — reméljük — a viszontlátásig jövőre. Nem közönséges sikert ért el a közönség körében *Galambos*, ki a *Jósi* szerepét énekelte s játszotta meg rendkívül ügyesen. De hódított *Szentgyörgyi* egyéniségének bájjával, valamint *Halmay Mici* játéknak behizelgő monorával. *Kovács* összes szeretetreméltóságát és jókedvét belevitte szerepébe, a szokott jó volt *Kispálly*.

Csütörtökön, 21-én *A mozgó fényképek*. A rendkívül elmés vigjáték jól rendezett előadásban pergett le. A szereplők általában mind sok igyekvéssel és tehetséggel állották meg helyüket. Ki kell emelnünk *Kispálly*, *Szentgyörgyi*, *Kovács* és *Lévay* játékát, de jók voltak *Szabó Hortensia*, *Hérics*, *Galambos*.

Pénteken, 22-én *A milliárdos kisasszony* nak volt harmadik előadása igen szépen megtelt hálás nézőtér előtt. Rendkívül sok tapost kaptak *Halmay Mici*, *Szentgyörgyi*, *Kispálly* és *Kovács*.

Tanügy.

Hirdetés.

A helybeli róm. kath. főgimnázium igazgatósága már előre figyelmezteti a helybeli és itt járt tanulók t. c. szüleit, hogy az 1907/8 tanévre a II. osztály igen népesnek ígérkezik, minél fogva a II. osztályba fellépő fiaikat már most július 1-én irassák be, mert ha a beiratást szeptemberre hagyják, igen könnyen megessik, hogy a létszám betelik és fiaik nem lesznek felvehetők. Az igazgatóság az 1886. évi 33,259 miniszteri rendelet értelmében, tekintettel arra, hogy a helybeli tanulóknak másutt való iskoláztatása a szülőkre váratlanul nagy terhet róna, a II. osztályra július hó 1-én csak a helybeli és az I. osztályt itt végzett vidéki tanulókat fogja beírni. A többi osztályra való feltételnél ilyen megszorítás nincs; a beiratkozás 2. és 3. napján (jul. 2. és 3-án) a II. osztályra nézve nincs.

Ha valaki mindennek dacára nem iratja be kellő időben fiát, ne másra, hanem magára vessen, hogy a fia esetleg nem vétetik föl. E őjegyzés nincs.

A beiratkozásnál a tanulók szüleikkel vagy helyetteseikkel jelennek meg. Előmutatni tartoznak a legutolsó nyilvános iskolai bizonyítványt, születési (keresztlevél), és esetleg himlő újra oltási a 12 évnél idősebbek) bizonyítványt.

A felvételnél fizetendő: 4 korona felvételi díj, 2 K. értesítő díj és 1 korona ifj. könyvtár díj, összesen 7 korona. — Igen alkalmas ugyanekkor; a tanulókat könyvekkel segélyző gimnáziumi segélyző egyesületbe beiratkozni. A tagsági díj évenkint 4 korona, a belépés 3 évre szól.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1907 évi június hó 16-tól 1907 évi június hó 23-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Petrás Amália	leány	Juliana
Hingyi János Trizna Mária	fiú	István
Sólya János Fekete Erzsébet	leány	Mária
Kocman Lajos Szalóka Anna	leány	Margit
Ferenc Anna	fiú	Vilmos
Weiner Lipót Herfeld Karolin	fiú	Dezso
Weiszbrunn Dávid Deutsch F.	fiú	Utó nevet nem kapott
Weisz Jenő Frischer Gizella	leány	Mária

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Adler Anna	12 nap	Veszesül. gyeng.
Weiszbrunn	5 óra	Kora születés

Nyilttér.*) Nyilatkozat.

A „Bars“ folyó év 19-ik számában egy értesítés jelent meg, amelyből megtudtam, hogy „a lévai borbély és fodrászok“ engem illetlen viselkedéséért bojkotálván: elkeseredésemben a valóságnak meg nem felelő megjegyzéseket tettem. Hogy kikre vonatkoznak s mik ezek a valótlan megjegyzések azt a közlemény nem mondja meg. Őszintén bevallom, hogy az értesítés előtt semmi bojkotalásról nem tudtam, sőt azt azóta sem éreztem s így az elkeseredés, az egyedüli alap, amelyből a megjegyzések minőségére következtethettem volna, teljesen hiányzik.

E cikre válaszul nem akartam, mig a borbély és fodrász uraktól — a „kártársak“ szót én, a bojkotált, nem akartam használni — rendezett táncmulatság le nem zajlott: nem pedig azért, mert tekintettel voltam annak jótékony céljára — jöllehet a mulatság anyagi eredményéről s az árváknak jutott tiszta jövedelemről még semmit sem tudok.

Most röviden csak annyit: Illetlenül viselkedni nem szoktam s a cikkező urak sem mondják meg, hogy hol és mikor tanusítottam olyan illetlen magaviseletet, a miért engem bojkotálniok kellett.

Azt azonban tudom, hogy mást az illemre figyelmeztetni a legnagyobb illetenség. Ha bojkotalás következtében őket sértettem: rendelkezésükre állott a bíróság, hogy elégtételt szerezzenek. Ők azonban cikkeztek! Hát, kérem, a sajtóper drága mulatság s olyan szegény embernek, mint én vagyok; drága különösen akkor, ha pernyérés esetén is veszteségek kell lennem, miután a gyantott cikkezőken egy árva fillért sem lehet behajtani. Ezek azok az okok, amelyek következtében velők szemben minden elégtéltelvérsről letezek.

Arra azonban figyelmeztetem a cikkező urakat, hogy: a *kenyeririgység csunya s rosszszul kamatozó mesterség*.

Egyébként pedig az ügyet a nagyjóremű közönség pártatlan bírálata alá bocsátom.

Léva, 1907. június hó.

Nagy József
borbély és fodrász.

*E rovat alatt közöltek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Ujjonnan épült házamban f. évi nov. 1-től
5 szobás lakás
villamvilágítás, fürdőszoba, vízvezetékkel ellátott
5 szobás modern uri lakás
Knapp Dávid gépraktáros.
LÉVAI N.

„Puch“ Motor kerékpár
2 hengeres, 5 ló erős, türes futóval
mellékkocsival teljes felszereléssel, alig használt állapotban, legmodernebb kivitelben elutazás végett fel áron eladó.
FRIEDSAM SÁNDOR, Aranyosmaróth.

Táncziskola megnyitás!

A n. é. közönséget tisztelettel értesítem, hogy június 23-án az Oroszlán szálló termében táncztanfolyamot nyitok.

Remélem, hogy ugy mint az elmúlt években, ugy ezidén is lelkiismeretes tanítással, a város és környéke közönségének elismerését fogom kivívni.

Délutáni deák tanfolyam!

Boston és különörák!

Felnőtteknek esti tanfolyam!

Esetleg Léva közelében levő községben külön csoportok tanítását is elfogadom!

A n. é. közönségnek szives pártfogását kéri

Kreutz Gyula
főv. okl. táncztanító.

Hogy mi a Hoppa?

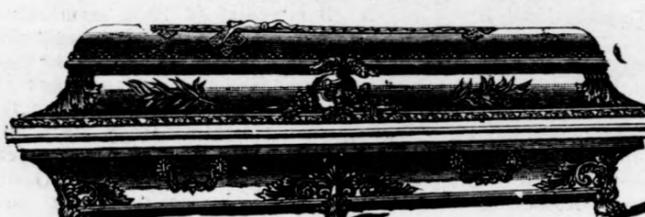
Frázisokkal bizonyára tudnánk hatást kelteni a t. hölgyek körében, ilyeneket mellőzve egyenesen megmondjuk, hogy a Hoppa angol teint regulator egymaga pótol minden kremet, szappant pudort, meszeszerű gyorsasággal szépi, eltünteti szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget, mitessert, pürsenést, pattanást, minden arctisztatlanságot. Puhítja, ifjítja, üdíti, finomítja és fehériti az arcot és kezeket.

Ez és semmi más a **Hoppa**
 Ara 2 kor. 50 fillér. Ara 2 kor. 50 fillér.
 Elismerő levelek a legelőkelőbb hölgyekről.
 Főraktár: Kaiser V. és tsa. drogeria. Győr, Baross-ut 1 sz.
 Kapható gyógyszerárakban és drogeriában.

Védjegy: „Horgony“
A Liniment. Capsici comp.
a Horgony-Pain-Expelle
 pótléka
 egy régióknak bizonyult háziázer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvényéni, csúznál és meghűlések-nél, bedörzsölés képpen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
 Dr Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában.
 Elisabethstrasse 5 neu.
 Mindennapi szétküldés.

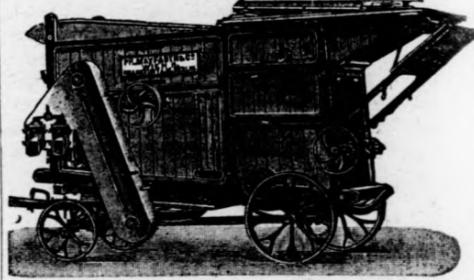
Nyitrai és Társa
 könyv- és papirkereskedése, könyvnyomdája és e lap kiadóhivatala
 1907 július hó 1-től
 Petőfi-utcában a Weisz Samu és fia cég üzlethelyiségében lesz elhelyezve.

Bars- és Hontmegyerésére
 érczkoporsó főraktár Kern Testvéreknél Léván.
Beschorner A. M.
 első cs. kir. osztr.-magyar-, német franczia-, olasz- és orosz szabadalmazott érczkoporsó gyárából.

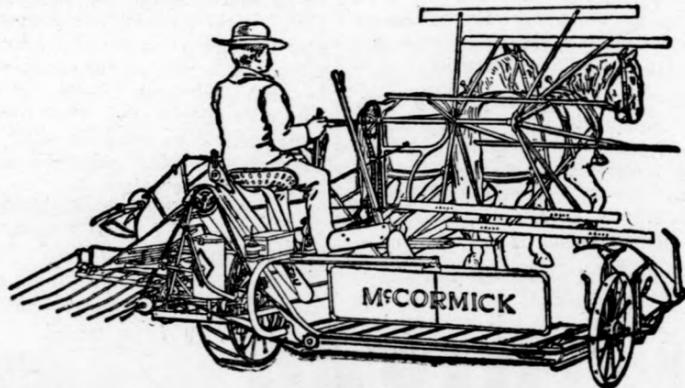

Ezen szabadalm. ércz koporsók Európában majd minden egészségügyi hatóságok által nemcsak a hullák szállításához, leginkább légmentességük miatt, mi által az légártalmas szesz (hullaméreg) kigőzölését akadályozzák, a legjobban ajánlatnak. Szép kiállítása, gazdag diszítése, olcsósága, tartóssága, sir- és sirboltokban használhatósága ezen gyártmányoknak kivívták minden művelt országban a legnagyobb elterjedést, ára 8 frittól 100 frittig.
Fakoporsók gyermekek részére 3 forinttól, felnőtteknek 8 forinttól 15 frittig.
 Ugyiszintén siremlékek, vaskerítések, kereszték, szemfedelek, párnák, koszorúk, szalagcsokrok stb. nagy választékban jutányos áron.
Kaphatók KERN TESTVÉREKNEEL Léván.

Az elismert legjobb és legkitünőbb
Agricola vetőgépek, acél ekék 1, 2, 3 és 4
 barázdásuak.
 rét, moha, tagozott és diagonál BORONAK, gyűrűs és sima acél lemez, földi heng. „Arató-gépek“ fünek, herének, Szénagyűjtők és arató gereblyék. Szénafordítók. Szabad-aszaló készülékek, gyümölcs és főzelékeknek. Bor sajtók, gyümölcs sajtók. Gyümölcs és szőlő zuzók és bogymorzsolók.
 Önműködő szabadalmazott szőlő fecskendő.
 „SYPHONIA.“
 Tormács és vértetű pusztításra.
 Szállítható takarék tűzhelyek.
 Széna és szalmaprések nyugvók és szállíthatók valamint minden más fajta „gazdasági gépeket“ legujabb szerkezetben készítenek és szállítanak:
MAYFARTH PH. és Társa
 cs. és k. kiz. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek Alapítva 1872. Bécs, 111 Taborstrasse 71. 1000 munkás.
 Kiténtetve több mint 590 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. Kaphatók: KNAPP DÁVID úrnál Léván.
 Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen.

A világhírd Mo. **Aratógépek és fűkaszálók** nagy választékban kaphatók: **CORMIK-féle**

KNAPP DÁVID gépraktárában LÉVÁN. —
 Dús raktárt tartok: GANZ-féle motorok-, Hoffer összes gyártmányaiból, valamint a legjobb gyártmányu varrógépekből.

Káta János
 kocsifényező és kárpitos
 Léván.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Léván Klapka-utca 9. szám alatt **kocsifényező, kocsinyerges és kárpitos műhelyt nyitottam.**
 Elvállalok kocsifényezést és kocsinyergesmunkát, készítek legujabb divatu új kocsikat. Továbbá kárpitos munkát, háló, ebédülő diványokat öreg diványok átdolgozását.
 22 évi tapasztalataim arra engednek következtetni, hogy t. o. legkényesebb igényeit képes vagyok kielégíteni.
 Midőn magamat t. o. kegyes pártfogásába ajánlva s mielőbbi becses megrendelésé velmeztisztelni kegyéskedjék.

Globin a legjobb és legfinomabb Czipó tisztítószer
 Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

Valóban **„Globin“** segít a nagyszerű és utolérhetetlen Rovar ölő
 Vásárolják „csak üvegekben“.

Kapható Léván:
 Engel József, Heksch Illés, Kern Testvérek, Kertész Lajos, Pollák Kálmán, Ropper Győző, Róth K.,
Ipolyságon:
 Berceller M., Bolner Pál,
 Dombó Károly utóda Brack, Ignác, Rumann Lajosné,
Ujbányán:
 Cservinka Mór gyógyszer, Heinrich Ede fodrász,
Verebélyen:
 Csairok István, Erdői József, Pollák Zsigmond,
Zsarnócsán:
 Weichberg Izidor

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT BUDAPEST
 Legtökéletesebb rendszerű gőzcséplőkészletek, ugyiszintén magánjárók (uti mozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).
 Külön árjegyzék minden gazdasági gépekről.

